

| Karta opisu zajęć - Sylabus                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| I. INFORMACJE PODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| Nazwa zajęć: <b>Diagnozowanie patologii społecznych</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                         | Cykl kształcenia rozpoczynający się w roku akademickim 2024/2025          |                                                                                                  |
| Nazwa kierunku studiów, poziom i profil kształcenia: Bezpieczeństwo wewnętrzne II stopień, profil praktyczny                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| Język wykładowy: <b>polski</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                         | Rodzaj zajęć: zajęcia specjalistyczne                                     |                                                                                                  |
| Rok studiów: I                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                         | Semestr: 2                                                                |                                                                                                  |
| Liczba punktów ECTS przypisana zajęciom: 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                         | Koordynator zajęć<br>Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy, adres e-mail: |                                                                                                  |
| Jednostka organizacyjna: Wydział Ekonomii i Zarządzania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ I LICZBA GODZIN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| Ogólna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z podziałem na formy:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| Studia stacjonarne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         | Studia niestacjonarne                                                     |                                                                                                  |
| Wykład:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 15                                                                                                                      | Wykład:                                                                   |                                                                                                  |
| Ćwiczenia:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 15                                                                                                                      | Ćwiczenia:                                                                |                                                                                                  |
| Laboratorium:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                         | Laboratorium:                                                             |                                                                                                  |
| Lektorat:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                         | Lektorat:                                                                 |                                                                                                  |
| Projekt:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                         | Projekt:                                                                  |                                                                                                  |
| Zajęcia praktyczne:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                         | Zajęcia praktyczne:                                                       |                                                                                                  |
| Seminarium:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                         | Seminarium:                                                               |                                                                                                  |
| Zajęcia terenowe:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                         | Zajęcia terenowe:                                                         |                                                                                                  |
| Praktyki:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                         | Praktyki:                                                                 |                                                                                                  |
| Inna forma (jaka):                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                         | Inna forma (jaka):                                                        |                                                                                                  |
| <b>RAZEM:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 30                                                                                                                      | <b>RAZEM:</b>                                                             |                                                                                                  |
| II. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| <b>Wymagania wstępne i dodatkowe:</b> brak                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| <b>Cel (cele) kształcenia dla zajęć:</b> pogłębienie wiedzy i umiejętności w zakresie uwarunkowań dewiacji społecznych i wybranych zjawisk patologii społecznej, skali i specyfiki wybranych zjawisk patologii społecznej w świetle danych statystycznych i wyników badań empirycznych, trendów w rozwoju omawianych zjawisk patologii społecznej w Polsce, instrumentów prewencji i resocjalizacji, leczenia i terapii na rzecz jednostek i grup uwikłanych w zjawiska patologii społecznej. |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| <b>EFEKTY UCZENIA SIĘ OKREŚLONE DLA ZAJĘĆ I ICH ODNIESIENIE DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OKREŚLONYCH DLA KIERUNKU STUDIÓW</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| Efekty uczenia się określone dla zajęć w kategorii wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne oraz metody weryfikacji efektów uczenia się                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| <b>UWAGA:</b><br>Dzielimy efekty uczenia się określone dla zajęć na kategorie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określone dla zajęć efekty uczenia się nie muszą obejmować wszystkich trzech kategorii i zależą od formy zajęć.                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                         |                                                                           |                                                                                                  |
| Symbol efektów uczenia się określonego dla zajęć*                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Treść efektu uczenia się.<br>Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się, student w kategorii: |                                                                           | Odniesienie do efektów uczenia się określonych dla kierunku studiów (symbol efektów uczenia się) |

|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |                                                                                                 |                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | się)        |                                                                                                 |                                                                                           |
| Wiedzy - zna i rozumie                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |                                                                                                 |                                                                                           |
| DPS_W01                                                                                                                                                      | mechanizmy zachowań dewiacyjnych jednostki i grupy w kontekście społecznym i kulturowym, istotę dewiacji społecznych, rodzaje zjawisk patologii społecznej, ich symptomy, skalę oraz instrumenty profilaktyki, resocjalizacji, leczenia i terapii dostępnych w Polsce.                                                                                                                                                                                                                | K_W01       |                                                                                                 |                                                                                           |
| Umiejętności - potrafi                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |                                                                                                 |                                                                                           |
| DPS_U01                                                                                                                                                      | diagnozować problemy patologii społecznej, rozpoznawać czynniki sprawcze poszczególnych kategorii zachowań dewiacyjnych, wskazać stosowne instrumenty w dziedzinie pomocy, leczenia, terapii, resocjalizacji osób uwikłanych w problemy patologii społecznej.                                                                                                                                                                                                                         | K_U02       |                                                                                                 |                                                                                           |
| Kompetencji społecznych - jest gotów do                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |                                                                                                 |                                                                                           |
| DPS_K01                                                                                                                                                      | krytycznej analizy posiadanej wiedzy, hierarchizowania celów i metod działania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | K_K01       |                                                                                                 |                                                                                           |
| UWAGA!<br>Zaleca się, aby w zależności od liczby godzin zajęć, liczba efektów uczenia się zawierała się w przedziale: 3-7, ale są to wartości umowne.        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |                                                                                                 |                                                                                           |
| TREŚCI PROGRAMOWE I ICH ODNIESIENIE DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OKREŚLONYCH DLA ZAJĘĆ                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |                                                                                                 |                                                                                           |
| Treści programowe (uszczegółowione, zaprezentowane z podziałem na poszczególne formy zajęć, tj. wykład, ćwiczenia, laboratoria, projekty, seminaria i inne): |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |                                                                                                 |                                                                                           |
| Symbol treści programowych                                                                                                                                   | Opis treści programowych                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Forma zajęć | Metody dydaktyczne prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów uczenia się * | Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć #                |
|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | wykład      |                                                                                                 |                                                                                           |
| TP-01                                                                                                                                                        | Patologia społeczna a dewiacja. Interpretacja terminów na gruncie różnych dyscyplin nauk. Uwarunkowania dewiacji – przegląd teorii. Funkcje dewiacji społecznych. Klasyfikacja zjawisk patologii społecznej. Relatywizm norm i wartości i zmienność kryteriów wartościowania zachowań jednostki. Anomia społeczna, zmiana systemowa i kulturowa a zjawiska patologii społecznej. Typy przystosowania społecznego w społeczeństwie anomicznym. Rozwój społeczny a patologia społeczna. | x           | wykład problemowy z prezentacją multimedialną                                                   | wypowiedź ustna                                                                           |
|                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ćwiczenia   |                                                                                                 |                                                                                           |
| TP-02                                                                                                                                                        | Uzależnienia behawioralne; hazard, Internet, pracoholizm i zakupoholizm. Diagnoza, uwarunkowania, profilaktyka. Alkoholizm i pijaństwo w Polsce. Obszary polskich problemów                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | x           | pogadanka, metoda projektowa (praca w grupach)                                                  | weryfikacja założeń projektu „Identyfikacja zagrożeń i metody przeciwdziałania patologiom |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |   |                                                |                                                                                                                           |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | alkoholowych. Zagrożenia indywidualne i społeczne związane z narkomanią. Skuteczność systemu przeciwdziałania narkomanii w Polsce; dostępność leczenia i terapii. Prostytucja – uwarunkowania, skala zjawiska i społeczne skutki. Handel ludźmi we współczesnym świecie; uwarunkowania, dziedziny niewolnictwa, skala, przeciwdziałanie. Uwarunkowania skuteczności systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi; wymiar globalny, regionalny i krajowy.                                                                                      |   |                                                | społecznym w wybranym regionie”                                                                                           |
| TP-03 | Samobójstwa. Współczynnik samobójstw jako wskaźnik dezorganizacji społecznej. Przemoc domowa/ przemoc w rodzinie; uwarunkowania i przeciwdziałanie. Korupcja jako przejaw patologii instytucji; uwarunkowania kulturowe i systemowe. Mobbing w środowisku pracy. Skala zjawiska, konsekwencje i instrumenty przeciwdziałania. Praktyczne zadania - diagnozowanie problemów patologii społecznej, identyfikacja czynników sprawczych, projektowanie odpowiednich instrumentów pomocowych w zakresie leczenia, terapii, resocjalizacji. | x | pogadanka, metoda projektowa (praca w grupach) | weryfikacja założeń projektu „Identyfikacja zagrożeń i metody przeciwdziałania patologiom społecznym w wybranym regionie” |

**Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć, powinny być zróżnicowane w zależności od kategorii, tj. inne dla kategorii wiedza i inne dla kategorii umiejętności i kompetencje społeczne.**

Dla wykładu:

\* np. wykład podający, wykład problemowy, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy

# np. egzamin ustny, test, prezentacja, projekt

Zaleca się podanie przykładowych zadań (pytań) służących weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się określonych dla zajęć.

#### **ZALECANA LITERATURA (w tym pozycje w języku obcym)**

##### **Literatura podstawowa:**

1. Pospiszyl I., Patologie społeczne i problemy społeczne, Kraków 2023.
2. Górecka, L. Przemoc motywowana honorem, Niebieska Linia 2/2013.
3. Kwietniewska, M., Unia Europejska wobec przemocy domowej, Niebieska Linia 2/2013
4. Handel ludźmi w Polsce, MSW i A, Warszawa 2009
5. Giddens, A. Przestępczość i dewiacja, [w:] A. Giddens, Socjologia, PWN, Warszawa 2004.
6. Jarosz, M., Samobójstwa. Ucieczka przegranych. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2004.
7. Bartuła, P. Kara śmierci. Powracający dylemat. Warszawa 2007.
8. Dylus A., Rudowski A., Zaborski M., Korupcja, uwarunkowania i przeciwdziałanie, Ossolineum 2006

##### **Literatura uzupełniająca:**

1. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2013 r., PARPA, 2012, <http://www.parpa.pl>
2. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych na l. 2006-2010, Ministerstwo Zdrowia, <http://www.parpa.pl>
3. Raport Krajowy 2009. Sytuacja narkotykowa w Polsce, Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2009.

4. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U 2009nr 153 poz. 1227)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tekst jednolity D U 2009 nr 153 poz. 1227)
6. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomani z 2005 r., (tekst jednolity Dz U nr 70 poz. 473 2007 z późn. zmianami.

### III. INFORMACJE DODATKOWE

#### BILANS PUNKTÓW ECTS

#### OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (godziny)

| Forma aktywności                                                                                 | Liczba godzin * |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Godziny zajęć (według harmonogramu) z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia | 30              |
| Praca własna studenta                                                                            | 20              |
| <b>SUMA GODZIN:</b>                                                                              | 50              |

#### OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA (punkty ECTS)

|                                                      |                                                                                                                | Liczba punktów ECTS |     |
|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|-----|
| SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS PRZYPISANYCH DO ZAJĘĆ | Praca studenta wymagająca bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim lub inną osobą prowadzącą zajęcia | Ogółem: 2           | 1,2 |
|                                                      | Praca własna studenta                                                                                          |                     | 0,8 |

\* godziny lekcyjne, czyli 1 godz. oznacza 45 min;

#### OPIS PRACY WŁASNEJ STUDENTA:

Praca własna studenta musi być precyzyjnie opisana, uwzględniając charakter praktyczny zajęć. Należy podać symbol efektu uczenia się, którego praca własna dotyczy oraz metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane w ramach pracy własnej. Przykładowe formy aktywności: (1) przygotowanie do zajęć, (2) opracowanie wyników, (3) czytanie wskazanej literatury, (4) napisanie raportu z zajęć, (5) przygotowanie do egzaminu, opracowanie projektu.

- przygotowanie do wypowiedzi ustnej z wykładów (K\_W01, K\_K01) – 5 godz.
- przygotowanie projektu (K\_U02, K\_K01) – 15 godz.

#### KRYTERIA OCENIANIA

Ocena kształtująca:  
wykład – dyskusja  
ćwiczenia – dyskusja

Ocena podsumowująca:  
wykład - wypowiedź ustna  
ćwiczenia – weryfikacja założeń projektu „Identyfikacja zagrożeń i metody przeciwdziałania patologiom społecznym w wybranym regionie”

#### INFORMACJA O PRZEWIDYWANEJ MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA E-LEARNINGU

Zajęcia z wykładów przygotowywane są w formie e-learningu